

ל' אב התשע"ט פרשת "ראה" בניסת השבת: 18:47 צאת השבת: 19:43 חצות היום 12:40 גיליון מס' 769

ובחרת בחיים

פרשת ראה פותחת בתרועה גדולה של בחירה חופשית. הבחירה החופשית עומדת לרגלינו, וככל שאנחנו עם שחי בארצו ויש לו מדינה עצמאית וארץ עצמאית משלו, נושא הבחירה צף ועולה יותר ויותר.

כשהיינו במדבר, הבחירה הייתה קטנה יותר, המון דברים הוכתבו מלמעלה. הענן קבע לנו לאיפה נוסעים, המן קבע לנו כמה נאכל, ההנהגה האלוקית עיצבה את חיינו. ככל שמתקרבים לארץ – החירות, החופש והבחירה, הולכים ומתגברים. לכן, במעמד הר גריזים והר עיבל, המעמד שמבשר את הכניסה לארץ, נושא הבחירה עולה לראש העניין.

בחירה חופשית – היכולת להעביר כמה שיותר דברים מההכרח, מהטבע, מהכפייה – אל הרצון, אל ההכרעה וההכרה, אל ההזדהות האישית. להפוך יותר ויותר חלקים של החיים, מטבע עיוור למודעות אנושית. "להאניש", להפוך את החיים ליותר ויותר אנושיים, ליותר ויותר בחיריים.

המצוות כולן אמורות להגדיל את נפח הבחירה שלנו בעוד ועוד נושאים שחשבנו שהם מחוץ למרחב הבחירה החופשית של האדם, שהם סתמיים, דברים שעושים אותם כבדרך אגב כחלק מהכרח החיים, מזרימת החיים. לקחת עוד ועוד יחידות, נושאים ולהפוך אותם לבחיריים, חופשיים, לקשורים לעולם המוסרי שלנו.

ככל שלוקחים יותר ויותר נושאים בחיים באופן בחירי, החיים הולכים ומתקדשים. אנחנו זוכים להטביע בהם את החותם האנושי שלנו, את הרצון שלנו, את ההכרה שלנו, והם הופכים להיות החיים שלנו ממש. חיים שהם הרבה יותר מזוהים איתנו. זאת עניינה של הארץ, ארץ הבחירה. עם ישראל בארצו, מיועד להיות עם שעוסק בבחירה, על כל צעד ושעל.

משה רבנו חוזר ומשנן לנו את הדבר הזה בפרשיות האחרונות. הבחירה היא תמצית החיים של עם ישראל, עם החירות. השאיפה לחופש היא נשמת אפה של כל התורה כולה.

לכן אסור לנו להסתתר מאחורי גורלות, מאחורי טבע מוחלט, מאחורי אין ברירה. אסור לנו להסתתר מאחורי "ככה אני", "זה מה שיש". צריך כמה שיותר לבחור וכך נגיע בעזרת ה' לשנה הבאה, הקרובה כל כך אלינו, עם קול שופר של חירות, של בחירה, של עצמאות.

(לקוח מתוך הספר "לפרשות השבוע ומועדים")

שבת שלום ומבורך,

נתנאל מריזן, כולל עולמות שוהם

"אֵיךְ זֶה שְׂבוּכָב אֶחָד לְבַד מֵעַז.
אֵיךְ הוּא מֵעַז, לְמַעַן הַשֵּׁם.
בּוֹכָב אֶחָד לְבַד.
אֲנִי לֹא הֵייתִי מֵעַז.
וְאֲנִי, בְּעֶצְמִי,
לֹא לְבַד".
(נחן זך)

מוריה יקרה ואהובה,
תודה גדולה,
על הנתינה העצומה ועל הובלת הסניף,
בעוז, בחן ובחסד,
תודה על החותם המשמעותי שהותרת בסניף
שהם,
בגיבוש הצוותים השונים וביצירתו של סגל
של עשייה,
תמיד בחיוך, במאור פנים וברוח טובה.
אוהבים אותך ומעריכים מאד,
קהילת שהם

כולל 'הכל-כלול' בית המדרש הקהילתי

נס"ד

שעל יד ביכנ"ס שבת-אחים מרכז ספרא שוהם
מזמינכם לקחת חלק בשיעורים:

יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי
9:00		לאחר חודש תשרי		לאחר חודש תשרי
9:00	הרב ר' כלילי ראש השנה	הרב מרדכי עסיס כוזרי	הרב אלון מונסונגו סוגיות בבית הבחירה	ר' יהונתן עמרני פרשת שבוע
10:00	ר' גלעד כהן הבית היהודי חגים	הרב ישי ליסנר סנהדרין	ר' גלעד כהן הבית היהודי צדקה ומעשרות	ר' מרדכי ירט תנ"ך
11:00	ר' יעקב קצב הבית היהודי ברכות	ר' דוד נהרי הבית היהודי בין אדם לחברו	ר' בניה ווייט תפילין, ציצית ומזוזה	ר' עוז ווייט הבית היהודי כשרות
12:00	הרב ארטמן תורות רבי נחמן	הרב צחי להמן		

* שיעורו של הרב צחי מתקיים בסמוך לבית מדרש עולמות

שרים סליחות עם יהודה כ"ץ והמעגל

מוצ"ש, כ"א אלול 21.9.19, משעה
22:30, ב"כ דורות אברהם

מוצ"ש live "מלווה מלכה" מוזיקלי:
שירים, ניגונים וסיפורים לקראת
סליחות.
שיעור של הרב דוד סתיו.
סליחות בליווי מוסיקלי.

הכניסה חופשית

סיור סליחות תאטרלי לירושלים

חמישי, י"ט אלול 19.9.19, יציאה בשעה 19:00 מבית התרבות

מסע אל חלומותיה, אנשיה,
יופיה וכאבה של העיר
העתיקה בירושלים. סיור
תאטרלי, בהדרכת השחקן
דוד אופיר, משער יפו, דרך
ימין משה, משכנות שאננים
ושער ציון, אל הרובע היהודי
והכותל המערבי.

מחיר: 65 ש"ח, כולל הסעה והדרכה.
הרשמה מראש www.hamesh.co.il טל' 03-9724700

חידון עפ"י הא' - ב' לפרשת ראה

נכתב ע"י זיוה מונסנגו

- חודש בפרשה.
 - השלימו: "---- אָתָם לֵה' אֱלֹקֵיכֶם..."
 - על הר זה נתנה הברכה.
 - עוף האסור באכילה.
 - 'הזהר' לפי הכתוב בפרשתנו.
 - השלימו: "---- לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם..."
 - מהחיות המותרות באכילה.
 - כלי עבודה חקלאי משמש לקציר חיטה ושעורה.
 - דבר והיפוכו בפרשה.
 - ברכה המופיעה 5 פעמים בפרשה.
 - מילה שחוזרת 56 פעמים לערך בפרשה.
- כינוי למצות.
 - מופרש מן הצומח.
 - מהעופות האסורים באכילה.
 - מסימני הטהרה בדגים.
 - על הר זה ניתנה הקללה.
 - אחד המומים.
 - חיה בפרשה. סמל הדואר.
 - סוג של תבואה.
 - טרי, חדש. וקשור לעץ!
 - מקץ שבע שנים היא מגיעה.
 - מהעופות האסורים באכילה.

פרשת ראה

ושמתי כדכד שמשותיך ושעריך לאבני אקדח (ישעיהו נד יב).

פסוק זה הינו מהפסרת פרשת ראה שהינה "עניה סערה", (והשבת שהיא שבת ראש חודש יש המפטירין "השמים כסאי"). משמעות המילים שמשח ואקדח נהירים לכל ילד השולט בשפה העברית. בעברית המודרנית משמעות המילה שמשח היא לוח זכוכית שקוף המוצב בחלון הבית המגן מכניסת רוח גשם וכו' מחד, ומאפשר כניסת אור מאידך. האקדח הוא כלי ירייה קצר קנה הנאחז בכף היד. האם אלו המשמעויות אליהן התכוון הנביא? קרוב לוודאי שלא. האם המילים בעברית המודרנית קשורות לפסוק בנביא? ככל הנראה שכן.

ראשית, יש להבין את ההקשר הכללי של הפסוקים בבואה.

יֵא עֲנִיָּה סַעְרָה, לֹא גָחַמָּה; הִנֵּה אֶבְנֵי מַרְבִּץ בַּפּוֹךְ, אֶבְנֵיךָ, וְיִסְדֹּתֶיךָ, בַּסְּפִירִים. יֵב וְשִׁמְתִּי כְּדָכָד שִׁמְשֹׁתֶיךָ, וְשַׁעְרֶיךָ לְאֲבָנֵי אֶקְדָּח; וְכָל-גְּבוּלְךָ, לְאֲבָנֵי-חִפְּצֶיךָ.

הנביא מנחם את (תושבי) ירושלים שירושלים העתידה תהיה בנויה לפי מפרט עשיר וחומרי הבניה של העיר יהיו מאבנים טובות. באופן כללי הזיהוי של אבני החן המוזכרות בתנ"ך לא ברור, וכל מפרש זיהה את אבני החן שבתנ"ך על פי אבני החן המוכרות לו בתקופתו ובסביבתו. בפרט קשה פרוש פסוק יב שפרקיננו. רש"י מפרש:

כדכוד – מין אבן טובה. **שמשותיך** – ... ויש פותרין לשון שמש, חלונות שחמה זורחת בהן ועושים כנגדו מחיצה במיני זכוכית צבעים לנוי. ומדרש תהילים פותר שמשותיך ושמש ומגן (תהילים פד) שיני החומה. **לאבני אקדח** – י"ת (יונתן תרגמו) לאבני גומר, גומרין, תרגום גחלים פתר אקדח לשון קדחי אש והם מין אבנים טובות בוערות כלפידים והוא קרבונקלא לשון גחלת, ויש פותרים לשון מקדח אבנים גדולות שכל חלל הפתח קדוח בתוכו. מפרוש רש"י מסתברים שני כיוונים המשתלשלים מן המלה שמש: שמשח במשמעות של זכוכית צבעונית הקבועה בחלון. ב. שיני החומה (בליטות וזיזים בחומה). בעקבות רש"י הלכו מפרשים רבים:

אבן עזרא: **ושמתי כדכד** – אין רע למלת כדכד במקרא, והיא אבן יקרה: **ושמשותיך**, מגזרת שמש, והם בחלונות (צ"ל חלונות) ישימו בם זכוכית, וזה מנהג ארמוני המלכים: [ושעריך], והם המשמשות על השער: אקדח, אבן יקרה, ואל"ף נוסף והוא מגזרת כי אש קדחה באפי [דברים ל"ב ב כ"ב]:

אברבנאל: **ושמתי כדכוד שמשותיך**, רוצה לומר החלונות שהשמש נכנס בהם, שדרך בני אדם לעשותם מזכוכית צבועה, אני אעשה אותם מכדכוד שהיא אבן זכה ובהירה. וכן שעריך יהיו מאבני אקדח, שהיא אבן מזהירה כאש הקודחת.

דעת מקרא: **שמשותיך** – פינות החומה, שהיו עושין אותן חדות וקובעים בהן זיזים ובליטות ערוכות כעין קרני השמש. ויש אומרים שמשותיך הם ראשי המגדלים שעל החומות הנוצצים בשמש וכ"ש כשהם עשויים כדכד. פרוש אחר – **שמשותיך** – הלוחות השקופים בפתחי החלונות, העשויים להכניס את אור השמש אל הבתים. ומפרוש זה נשתלשלה המשמעות של שמשח בלשוננו היום.

וככל שהמפרש קרוב יותר לזמנינו נראה לפרש מדבריו שמשח במשמעותה כיום (ועיין גם מלבי"ם ומצודות). דא עקא, השמשח כפי שהיא מוכרת לנו קיימת מאות שנים בלבד. השימוש של שמשות (במשמעות של לוח זכוכית שקוף בעובי מספר מ"מ) החל להיות נפוץ באנגליה בסביבות 1700. אמנם הטכנולוגיה ליצירת זכוכית החלה אי שם לפני כ 4000 שנה, אך הזכוכית שנוצרה היתה בעיקר צבעונית ושמשח ליצור כלים באמצעות ניפוח. לוחות שקופים ואחידים לא היו בנמצא. בימי האימפריה הרומית הוחל שימוש בגושי זכוכית צבעוניים ששוטחו ושולבו בשבכה ונקבעו בחלונות על מנת לאטום את החלון ולאפשר כניסת אור. אלו הן החלונות אותם הכירו מפרשי ימי הביניים ורש"י בכללם בהיכלות מלכים (שלא לומר בכנסיות). למותר לציין שבימי הביניים נעשה שימוש בחומרים שונים כגון בהט (אלבסטר, שהוא מינרל שניתן לדקק ללוחות) על מנת לאטום חלון ולאפשר כניסת אור (למשל בכניסיית מורלה שבקסטיליה שנבנתה בין המאות ה 13 וה 16). בהקשר זה יש לציין כי בניגוד לעברית בה אנו משתמשים במילה שקוף לכל חומר מעביר אור, באנגלית ישנם שתי מילים המשמשות לציון תכונת העברת אור: – Translucent חומר המאפשר כניסת אור אבל לא צפיה דרכו בדמות, (כגון זכוכית חלב או דף נייר) ו – Transparent חומר שקוף המאפשר ראיית דמות דרכו, כזכוכית חלון מודרנית. החומרים שהיו בשימוש בימי הביניים היו מהסוג הראשון.

אבני אקדח – רוב המפרשים הולכים בעקבות התרגום הארמי המפרש אבני גומר, בעקבות גומרין – גחלים לוחשות. ולפי זה אבני אקדח הן אבנים אדומות המזכירות בצבעם את הגחלת הלוחשת. הפרוש השני שמביא רש"י הוא שהשערים יהיו חצובים באבן שהיא מקשה אחת, ולא יהיו בנויים מאבנים רבות (וקשתות), מבנה שמסתבר שהוא יפה יותר ומעיד על עושר רב ויכולת טכנולוגית גבוהה.

מבין המפרשים (רבינו בחיי, מלבי"ם למשל) יש שזיהו את אבני האקדח עם אבן הברקת, אבנו של שבט לוי. תרגום המלך גיימס של התנ"ך לאנגלית (1611) נשען על שורש ב.ר.ק כאשר הוא מזהה את אבן הברקת ומתרגם אותה – Carbuncle בלטינית: "ברק" או "ניצוץ". (ויתכן שהתרגום נשען על רש"י).

מילון וובסטר גורס כי Carbuncle היא אבן חן אדומה כהה, ככל הנראה גארנט, אך יש מזהים אותה עם ספינל ואף עם רובי האדומות (שבד"כ מזהה עם האודם אנו של ראובן).

אם כן אבני אקדח הן "אבני אש", לפחות למראית עיין.

במילון אבן שושן מצאנו: אקדח – ערבית קדאח – אבן אש. אבן אדומה ויקרה ששימשה שימי קדם לקישוט בניינים. שם כולל לאבנים יקרות אדומות שונות.

האקדח ככלי נשק הופיע במאה ה - 16. בתחילה הקליע נורה על ידי הדף שנוצר מבעירת אבקת השריפה שנוצרה על ידי הצתת פתיל. בהמשך הוחלף המנגנון באבן צור שבעקבות לחיצה על ההדק הכתה על משטח ברזל, יצרה ניצוץ שבתורו הצית את אבקת השריפה. זוהי "אבן אש" כפשוטה (ולמותר לציין שאבן הצור – flint, איננה אבן חן).

את המשמעות המודרנית למילה אקדח חידש אליעזר בן יהודה. במאמר בעיתונו "הצבי" מיום ו' בטבת תרנ"ז: "השם אשר קראו להכלי הזה לשונות [אירופיות] [...] הוא על שם האבן שקודחים ממנו אש, יען הכלי הזה בראשיתו היה מתלהב בכוח הכאת הכלב על האבן הנזכרה [...] לנו בעברית יש שורש המורה גם על מין אבן כזאת, וגם על התלהבות האש. השורש הזה הוא קדח. והשם הוא אֶקְדָּח [...] ועל כן לפי דעתנו וחושנו טוב לקבוע לו השם אֶקְדָּח."

ויהי רצון שחומותינו תהינה בצורות, וערינו בנויות לתפארת ומחומרי בנייה מעולים, ומציון תזרח אורה, ושבִּרְחוֹבוֹתֵינוּ לא יהיה זכר לאקדחים, אך יהיו פזורים בהם אבני אקדח לרוב,

שבת שלום,

בני אדורם

במלאת 8 שנים לנפילתו של בנינו היקר

אחיעזר משה רובנר ז"ל

תקיים אזכרה אי"ה ביום ראשון ח' אלול (8.9.2019)

בשעה 18:00:

נעלה לקברו בחלקה הצבאית בסגולה, פתח תקוה

בשעה 20:00:

ערב לזכרו בביכנ"ס "שמחת משה" (רח' הירדן, שוהם)

- הרב שי פירון

שיעור לע"נ יתקיים בשבת פרשת שופטים, ז' אלול בבית הכנסת "שמחת משה" לאחר התפילה ע"י הרב סתיו

משפחת רובנר-צימט

מזל טוב!

לאביחי גריידי ומשפחתו
לרגל בר המצווה!

ליהל לחמנוביץ ומשפחתו
לרגל בר המצווה!

לאבי ומיכל אלטלף
לאירוסיהם
נעמה עב"ל מתן!

לאפי ורונדה גולדפרב
להולדת הנכדה
בת לאלעד ואפרת!

שיעור לנשים

יתקיים אי"ה בשבת פרשת "ראה"
בבית המדרש הקהילתי

בשעה 17:30

השיעור יועבר ע"י הרב עסיס

"סליחות בנוסח ירושלמי"

כמידי שנה סליחות בנוסח ירושלמי יתקיימו באולם
בית כנסת אבני החושן ספרא בשעה 5:40 (בשני
וחמשי 5 דקות קודם) ומיד לאחר מכן תפילת שחרית
המארגנים.

קהילת שוהם משתתפת בצערו של שלום
יעקובוביץ עם פטירת אחותו ז"ל

"חדש עלינו את החודש הזה לטובה ולברכה"

שבת שירה ופיוט

ראש חודש אלול

פרשת "ראה"

בט' - ל' באב, 30-31/8/19

עם הפייטן הירושלמי
שמואל שמסיאן

בבית הכנסת "שבת אחים" ספרא

ערב שבת—דרשת הרב רן כלילי ופיוטים
8:00 שחרית ומוסף

קידוש ושירה לאחר התפילה
18:20 מנחה וסעודה שלישית חגיגת

כל תפילות השבת
ילוו בשירה ופיוט
הציבור מוזמן

שנה חלפה מאז פטירתו של אהובנו,
אלון גרינברג ז"ל.

נתכנס אי"ה לערב זכרון ביום חמישי
אור ל' אלול (5.9 למניינם) בשעה 20:30
באולם ספרא, שוהם.

במסגרת הערב ישא דברים הרב חיים נבון בנושא:

'עניי עירך קודמים-הדאגה למשפחה כבסיס למוסר'

העליה לבית העלמין ביום שישי כ"ט מנחם אב (30.8 למנ')
בשעה 13:00 בבית העלמין בבית ערף.

